

С Т А Н О В И Щ Е

**на доц. д-р Михаил Груев, член на Научно жури за избор на доцент по
2.2. История и археология, обявен от Института по балканистика с
център по тракология при БАН за нуждите на Регионалния исторически
музей - Монтана**

Конкурсът за заемане на академичната длъжност „доцент” в Област на висше образование 2. - Хуманитарни науки, Професионално направление 2.2. - История и археология, е обявен от Института за балканистика с център по тракология при Българската академия на науките и е за нуждите на Регионалния исторически музей – Монтана. Съобщение за него е обнародвано в Държавен вестник, бр. 57 от 9.07.2021 г. Въз основа на представените на членовете на научното жури документи има всички основания да се заключи, че процедурата по обявяването и провеждането на конкурса е осъществена в съответствие със Закона за развитието на академичния състав в Република България (ЗРАСРБ) и Правилника за неговото приложение. Даденият по-нататъшен ход на процедурата изцяло отговаря на изискванията на посочените нормативни актове.

Единствен кандидат в конкурса за заемане на академичната длъжност „доцент“ е гл. ас. д-р Ваня Иванова Георгиева, досегашен директор на РИМ - Монтана.

Предмет на настоящото становище ще бъдат само публикациите след придобиването от Иванова на образователната и научна степен „доктор” през 2005 г. Кандидатката участва в конкурса с една самостоятелна монография и седемнадесет студии и статии. От тях 2 са публикувани в научни издания, реферирани и индексирани в световноизвестни бази данни с научна информация, а останалите 15 са в нереперирани списания или в редактирани

колективни томове и сборници. Две от публикациите са в съавторство. Два от текстовете са на английски и два на румънски език. Следва да се отбележи обаче, че по същество те са преводи на съществуващи вече на български език нейни текстове.

Освен това кандидатката е представила на вниманието на научното жури списък със забелязани 7 цитирания, както и сведения за участието си в 6 образователни и научни програми и проекти. Отбелязвам всичко това, тъй като то без съмнение има отношение към изграждането на гл. ас. д-р Ваня Иванова като специалист и учен, намиращ се преди всичко в кръстопътното приложно поле между музеологията, историята и етнологията. Кандидатката покрива както минималните, така и допълнителните изисквани точки по групи показатели за заемане на съответната академична длъжност.

Предложените за рецензиране трудове на В. Иванова биха могли да се обособят в няколко тематични области. Първата и може би най-голяма като относителна тежест област е свързана с проблемите на Титова Югославия, югославизмът и неговите съвременни проекции. Тя представлява продължение на заниманията на авторката с темата във връзка с нейната докторска дисертация.

Вторият тематичен кръг съставляват публикации с предимно етнологична тематика. Към тях следва да се отнесат статиите за чипровските килими, антропогеографските изследвания, за демонологичния персонаж „бробняча”, трите студии за образа на другия, обединени в обща книга и т. н. Както в първия, така и във втория тематичен кръг, прави впечатление добрата филологическа подготовка на авторката и усетът ѝ в областта на диалектологията. Факт е обаче, че в някои от текстовете, и особено в този за „бробняча”-та, личи липса на дълбочина и дори направо наивизъм.

Третият тематичен кръг съставляват публикации, които биха могли да се характеризират като музеоложки. Без съмнение опитът на авторката като уредник в ИМ – Чипровци, а след това и като директор на РИМ – Монтана се е отразил на професионалното интерпретиране на редица музейни феномени. Централно място сред академичната продукция на кандидатката заема последната ѝ книга, озаглавена: „Образи на „другите” и Българският Северозапад“, издание на издателство „Фабер” – Велико Търново, 2016. Тя е и единствената монография, която Иванова е предложила за рецензиране, поради което ще се спра върху нея малко по-подробно.

Общият обем на труда е 234 страници. Както вече беше посочено, по същество тя обединява три студии, връзката между които сама по себе си е проблематична. Първата от тях е посветена на тексткритичен анализ на стереотипните образи на етническия „друг” в изданието през 1928 г. монументален сборник с народни песни под редакцията на Васил Стоин „От Тимок до Вита”. Преди обаче въвеждането на собствена типологизация, авторката се е опитала да направи преглед на обширната тема за нациите и национализмите, с който обаче не е съумяла да се справи. Тук основен референтен автор, учудващо, е Николай Аретов. Втората студия е посветена на проблема с появата на католическата общност в Чипровци, нейната съдба и употребите на тази проблематика в междувоенния и комунистическия период, а също и в наши дни. В изложението прави впечатление доброто познаване на основната научна и краеведска литература за католическата общност в Чипровци и околните селища, както и критичния поглед към нея. Третата част от книгата е посветена на локалната група на торлаците. По-специално авторката се спира на вторичното конструиране на тази група през различните фестивали, проектите за трансгранично сътрудничество между България и Сърбия и най-вече в интернет – пространството. Иванова

акцантира върху променящата се семантика на термина и на ситуативните му употреби, което влияе и върху динамиката на локалната идентичност. Както в увода обаче, така и в заключението, личи трудното смислово свързване на трите студии една с друга и липсата на сериозен теоретичен ключ, който да бъде приложен в тази връзка.

Изложеното до тук ми дава основание да заключа, че пред научното жури е поставена кандидатура, която има своите безспорни достойнства, но в творчеството ѝ личат и не малко слабости. Все пак следва да се отбележи, че тя притежаваща необходимите качества за заемането на академичната длъжност „доцент“ в Регионалния исторически музей - Монтана. Това ме кара да гласувам положително при избора от научното жури на гл. ас. д-р Ваня Иванова за тази длъжност.

София, 18 ноември 2021 г.

ЧЛЕН НА НАУЧНОТО ЖУРИ:

/доц. д-р Михаил Груев/